

**ДЕЯКІ ШЛЯХИ ПОВОДЖЕННЯ З НЕБЕЗПЕЧНИМИ ПОБУТОВИМИ
ВІДХОДАМИ (НА ПРИКЛАДІ М. ПОЛТАВА)**

Шкура Т.В.

*Полтавський державний педагогічний університет
імені В.Г. Короленка*

В умовах зростання кількості й складності екологічних проблем та обмеженості природних ресурсів питання поводження з відходами, у тому числі з небезпечними, набули особливої гостроти. В Україні серйозне занепокоєння викликають проблеми пов'язані з охороною довкілля та здоров'ям населення. Однією з причин яких є низький рівень роздільного збору та повторного використання відходів. Через значні об'єми накопичених в Україні відходів, нашу державу можна віднести до однієї з найбільш техногенно навантажених країн світу. У досвіді поводження з відходами Україна на кілька десятиліть відстала від розвинених країн Європи.

Проблема відходів як в Україні так і в місті Полтава, пов'язана із неефективним законодавством у сфері поводження з відходами [2].

Серед побутового сміття, яке щоденно продукує кожен українець, значну частку складають небезпечні відходи: *батареї, ртутювмісні освітлювальні прилади, термометри, акумулятори*. Більшість складових такого сміття містять в собі небезпечні токсичні речовини. Наприклад, ртуть займає особливе місце серед численної групи токсичних речовин, так як з еколого-гігієнічної точки зору має унікальні властивості, що зумовлені її підвищеною можливістю розподілу в навколишньому середовищі, різноманітністю форм знаходження та специфікою їх трансформації в природних умовах, а також різнобічним спектром негативних впливів на живі організми навіть при відносно малих дозах експозиції. Основні шляхи впливу її на людину пов'язані з повітрям (при диханні), з харчовими продуктами, питною водою. Можливі й інші, випадкові, але часті в буденному житті шляхи впливу: через шкіру, при купанні в забрудненій водоймі, при поїданні дітьми забрудненого ґрунту, штукатурки. Ртуть належить до числа тіолових отрут, які блокують сульфогідрильні групи білкових з'єднань. Особливо сильно вона вражає нервову і видільну системи. У вагітних жінок пари ртуті можуть проходити через плацентарний бар'єр, впливаючи таким чином на розвиток плоду.

Встановлено, що поряд із загальною токсичною дією (отруєннями) ртуть та її сполуки викликають гонадотоксичний (вплив на статеві залози), ембріотоксичний (вплив на зародки), тератогенний (пороки розвитку і потворності) і мутагенний (виникнення спадкових змін) ефекти. Значна

частина ртуті накопичується у відходах хлорно-лужного виробництва. На звалищах твердих побутових відходів основними джерелами забруднення навколишнього середовища ртуттю являються ртутювмісні прилади, тому їх збір, зберігання, утилізація (переробка, знешкодження) підлягають обов'язковому екологічному та гігієнічному контролю [1].

Близько року в Полтаві та Полтавській області функціонує екобус – пересувний приймальний пункт для збору небезпечних побутових відходів. Для цього пересувного засобу кожен місяць складається маршрут виїздів, який оприлюднюється в місцевих ЗМІ. Утилізація небезпечних відходів, зібраних екобусом здійснюється на спеціалізованих підприємствах [3].

Ртутні термометри та лампи відвозять на територію майданчика ТОВ «Полекозахист», яке розташоване на Супрунівському промвузлі. Далі лампи транспортуються в Київ, а потім – у Львівську область на завод із переробки люмінесцентних ламп.

Також використанні ртутні лампи транспортуються до села Муроване (Львівська обл.), де знаходиться державне підприємство «Боднарівка». Цей завод єдиний в Україні, який займається повною переробкою відходів, що містять ртуть. Підприємство має автоматизовану установку шведського виробництва. Від лампи відокремлюють алюмінієвий цоколь, скло, люмінофор, ртуть.

Отже, підбивши підсумки, можна зазначити, що екологічно необдумані вчинки населення у відношенні до небезпечних побутових відходів призводять до збільшення площ сміттєзвалищ та підвищення концентрації в них небезпечних токсичних речовин. При цьому для забезпечення задовільного екологічного стану населених пунктів потрібно продовжувати забезпечувати окремий збір та переробку таких відходів. Саме така задача у системі організації поводження з побутовими відходами населених пунктів є новою, актуальною й потребує фахового підходу щодо її вирішення.

Список використаних джерел:

1. Антоненко С. Про ігнорування утилізації ртутних відходів. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zmist.pl.ua/blogs/list-do-mera-poltavi-pro-ignoruvannya-utilizaciji-rtutnih-vidhodiv>.
2. Беззуб І. Правове регулювання поводження з небезпечними побутовими відходами в Україні – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=517:utilizatsiya-nebezpechnikh-pobutovikh-vidkhodiv-v-ukrajini&catid=8&Itemid=350.
3. За місяць роботи екобус зібрав 5 тисяч люмінесцентних ламп. Інтернет-видання «Полтавщина» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://poltava.to/news/53088/>.